

Tokat İli Bağcılık Yapısı ve Yabancı Otlarla Mücadelede Üretici Davranışlarının Belirlenmesi

Neval TOPCU ALTINCI¹, Rüstem CANGİ^{1*}, Hüseyin ÖNEN²

¹Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, Tokat, TÜRKİYE

²Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, Tokat, TÜRKİYE

MAKALE BİLGİSİ / ARTICLE INFO

Geliş Tarihi / Received: 07.03.2017
Kabul Tarihi / Accepted: 18.04.2017

Anahtar Kelimeler:

Tokat
Bağ
Anket
Yabancı otlarla mücadele

ÖZET

Bu araştırmada, Tokat ili bağcılık yapısı ve üreticilerin yabancı otlarla mücadele konusundaki davranışlarını belirlemek amaçlanmıştır. Anket çalışması, Tokat Merkez, Erbaa, Niksar, Pazar, Turhal ve Zile ilçelerinde bağcılıkla uğraşan 100 üretici ile yüzyüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmasında üreticilere, üretici profili, işletme yapısı ve yabancı ot ile mücadele konularında sorular yöneltilmiştir. Bölgede üretici yaşı fazla, bağ yaşı ise düşüktür. Yörede yoğun olarak Narince çeşidi yetiştirilmekte olup, hem yaprakları hem de üzümünden ticari olarak yararlanılmaktadır. Bağlarda goble ve kordon terbiye sistemleri uygulanırken, kış sulaması tercih edilmektedir. Ankete katılan üreticilerin; % 98'i yabancı ot ile mücadele ettiğini, % 40'ı sadece toprak işleme ile mücadele ettiğini, % 49'u çıkış sonrası dönemde herbisit uyguladığını ve % 56'sı uyguladığı herbisit hakkında bilgi sahibi olduğunu bildirmiştir. Bölgede üzüm üreticilerinin yabancı otlarla mücadele konusunda yeteri derecede bilinçli olmadıkları saptanmıştır. Genç bireylerin bağcılık tarımı konusunda teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Determination of Viticulture Structure and Grower Behaviours at Weeds Management of Tokat Province

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine Viticultural Structure and Grower Behaviors at Weeds Management of Tokat Province. The questionnaire study were carried out talking face to face with 100 growers at Tokat Central, Erbaa, Niksar, Pazar, Turhal and Zile districts. In this survey, growers were asked questions about growers profile, business structure and methods of weed management. In the region, grower age is high but vineyard age is low. Narince variety is intensively cultivated in the region and both its leaves and grapes are used commercially. While goble and cordon training systems in vineyards are used winter watering is preferred. Growers participated in survey were reported that 98% of them struggled with weeds, 40% of them struggled only with tillage, 49% of them applied herbicides after outbreak and 56% of them had information about herbicides they used. It has been determined that vigneron in region have not enough conscious about struggle with weeds. It was emphasized that young people should be encouraged about viticulture.

Keywords:

Tokat
Vineyard
Questionnaire
Weed management

*Sorumlu Yazar / Corresponding author: rcangi@hotmail.com

1. Giriş

Dünyanın bağcılık için en elverişli kuşağı üzerinde yer alan ülkemiz; asmanın gen merkezlerinin kesiştiği ve ilk kez kültüre alındığı coğrafyanın merkezindeki konumundan dolayı, çok eski ve köklü bir bağcılık kültürü ile zengin bir asma gen kaynağına sahiptir (Çelik ve ark., 1998).

Ülkemiz tarımında önemli bir yere sahip olan bağcılık, halkımızın toplumsal yaşamı ve beslenmesinde büyük önem arz etmektedir. Buna rağmen günümüzde bile çözüm bekleyen birçok sorunu bulunmaktadır. Değişik sebeplerden dolayı bağlarda yaşanan verim ve kalite düşüklüğü, çiftçilerimizin gelirinin düşmesine neden olmaktadır (Ağaoğlu ve ark., 1988).

Üzüm, yetişme şartlarının kolay olması ve hemen hemen her bölgede üretiminin yapılması nedeniyle birçok ailenin geçim kaynağını oluşturmaktadır. Türkiye’de bağcılık sektörü ile uğraşan işletmeler genellikle küçük işletmeler grubunda yer almaktadır (Anonim, 2014)

Çok köklü ve süreklilik gösteren bağcılık tarımında, bölgelere göre bağcılık yapısı değişmektedir. Bu farklılık, işletme büyüklüğü, üretici bilinci, üretim şekli, değerlendirme şekli, kültürel işlem düzeyi, ticari ve yöresel değerlendirme şekilleri gibi konularda kendini göstermektedir (Çoban ve ark., 2001; Kiracı, 2006; Elmalı, 2008; Korkutal ve ark., 2009; Semerci ve ark., 2015).

Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi etkileyen en önemli unsurların başında bitki koruma etmenleri olarak adlandırılan hastalık, zararlı ve yabancı otlar gelmektedir (Özer ve ark., 2001). Yabancı ot tohumları bağlara bilhassa gübre ve kompostlarla gelir. Bunların bağlara en büyük zararı toprağın besin maddelerini alarak asmanın büyümesine mani olması ve bunun neticesi olarak asmada sürgünlerin küçük kalması ve asmanın mahsülden düşmesi şeklinde gerçekleşmektedir (Oraman, 1972).

Yabancı otlar üzüm veya sarmalık yaprak yetiştiriciliğinde de üretimi sınırlandıran önemli unsurların başında gelmektedir. Bağlarda çok sayıda yabancı ot türüne rastlamak mümkündür. Tohumdan çıkan ve tek yıllık olan otların kontrolü kolay iken stolon ve rizomla üreyen çok yıllık yabancı otların mücadelesi oldukça zordur (Uzun, 2004).

Küçük işletmeler halen işgücü olarak harcadıkları zamanın % 40’ını yabancı otların mücadelesi için harcamaktadırlar. Mücadele için harcanan zamanın yanında, yabancı otlar hastalık ve zararlıların verdikleri ekonomik zararın toplamına yakın zarar vermektedirler (Anonymous, 1994).

Ülkemizin önemli bağcılık bölgelerinden birisi de Tokat’tır. Kayıtlara göre 998.241 ha yüz ölçümüne sahip Tokat’ta toplam arazinin % 38’ine denk gelen 372303 ha arazi işlenen tarım arazisidir ve bu arazinin % 1.72’sini 6422 hektarını bağlar oluşturmaktadır (Anonim, 2016).

Ağaoğlu ve Kara (1990), 27 yıl önce Tokat ili bağcılığı üzerinde 6 ilçede, 28 yerleşim bölgesinde 150 üretici ile bir anket çalışması yapmışlardır. Bölgede 44 üzüm çeşidinin yetiştirildiği, Narincenin her ilçede önemli çeşit olduğu bildirilmiştir.

Tokat ili bağlarında sorun oluşturan yabancı ot türlerinin yaygınlık ve yoğunluklarının saptanması ile ilgili bir çalışmada, Tokat bölgesi bağlarında, 3 monokotil, 25 dikotil olmak üzere 25 familyaya ait 59 cins ve 67 yabancı ot türü saptanmıştır (Topçu, 2011).

Tokat ili genelinde tarım işletmelerinin genel yapısı, sorunları ve çözüm yollarının saptanması amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Araştırmada bağ üreticileri bağlarda hastalık ve zararlılarla mücadelede konusunda kimden bilgi alıyorsunuz sorusuna; % 40.74 ile gübre- ilaç bayileri, % 38.10 ile Tarım İl/İlçe Müdürlükleri, % 32.28 ile kendi tecrübesi ve % 2.65 ile danışman ve /veya mühendisler olarak cevap vermişlerdir (Geboloğlu ve ark., 2011).

Tokat İli Merkez İlçede bağcılığının yapısı ile ilgili bir anket çalışmasında, incelenen işletmelerin tamamının zirai mücadele yaptıkları saptanmıştır. Genel olarak işletmelerin % 75.71’nin sadece hastalıkla, % 24.29’nun sadece zararlılarla karşılaştıkları bildirilmiştir. İşletmelerde üretim aşamasında zirai mücadele konusunda yeterli önemin gösterilmediği, kullanılan ilaç türü, kullanım miktarı, uygulama zamanı ve sayısına dikkat edilmediği belirlenmiştir (Elmalı, 2008).

Bağ alanlarındaki yabancı ot florasındaki kompozisyon, uygulanan kültürel işlemlerden çok fazla etkilenmektedir (Wilmann, 1989). Yabancı otlarla başarılı bir mücadele için, üreticilerin yabancı otlarla mücadeledeki yaklaşımlarının ne olduğunun bilinmesi, mücadele stratejisi oluşturmada önem arz etmektedir. Bu çalışmada, üzüm ve sarmalık asma yaprak üretiminin gerçekleştirildiği, Tokat yöresi bağlarının genel yapısı ve yabancı otlarla mücadelede üretici bilinçlerinin anket yoluyla belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ana materyalini, Tokat ili ve ilçelerinde bağcılıkla uğraşan ve gayeli örnekleme yöntemi ile belirlenen 100 adet işletme ile 2010 yılında yüzyüze görüşmek suretiyle yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Tokat merkezde 16, Erbaa'da 26, Zile'de 23, Pazar'da 19, Turhal'da 10 ve Niksar'da 6 anket olmak üzere toplam 100 anket yapılmıştır. Anket yapılan üreticiler rastgele seçilmiştir. Araştırmada, üreticilere bağ işletmelerinin genel yapısı ve yabancı otlarla mücadele konusunda sorular sorulmuştur. Anket sonucu elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve basit yüzde hesaplarıyla değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Tokat ili ve ilçelerinde bağcılıkla uğraşan çiftçilerin genel durumları ve yabancı otlarla mücadele hakkında bilgilerinin belirlenmesi amacıyla 2010 yılında yürütülen bu anket çalışmasında elde edilen sonuçlar aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir.

Yapılan anketlerde elde edilen sonuçlara göre ankete katılan üreticilerin hepsinin (% 100) erkek olduğu saptanmıştır. Üreticilerin yaş ortalaması 47.77 olup, yaş dağılımları ise 25 ile 71 arasında değişmiştir (Çizelge 1). Bölge bağcılığının geleceğini tehdit eden en önemli unsurlardan birisinin, genç nüfusun bağcılığa ve tarıma ilgisiz olmasıdır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (% 99) esas mesleklerinin çiftçilik olduğunu beyan ederken sadece % 1'lik bir kısım memur olduğunu belirtmiştir.

Üreticilerin büyük bir kısmı (% 58) ilkököl mezunu olup, fakülte mezunu % 9 olarak saptanmıştır (Çizelge 2).

Çizelge 1. Ankete katılan kişilerin cinsiyet ve yaş (yıl) durumu

Yaş	Kadın	Erkek
≤ 30	0	5
31-40	0	13
41-50	0	30
51- +	0	52
Toplam	0	100

Çizelge 2. Ankete katılan üreticilerin eğitim durumları

Eğitim Durumu	Frekans (Adet)	Oran (%)
Okur-yazar değil	0	0
Okur-yazar	0	0
İlkokul mezunu	58	58
Ortaokul mezunu	18	18
Lise mezunu	15	15
Fakülte mezunu	9	9
Toplam	100	100

Bağ alanı büyüklüğüne bakıldığında, ortalama arazi büyüklüğünün 5.8 dekar olduğu, işletmelerin büyük oranda (% 78) 10 dekar ve daha altında bir bağ alanına sahip olduğu görülmüştür. 2014 yılı verilerine göre Tokat ilinde ortalama bağ alanı 4.1 dekar olup, 6.07 dekar ile Turhal en büyük işletme alanına sahip ilçe olmuştur (Çizelge 3) (Anonim, 2016).

Çizelge 3. Anket yapılan işletmelerde bağların arazi büyüklüğü

Alan (da)	Frekans (adet)	Oran (%)
<10	78	78
10-20	20	20
20>	2	2

Yapılan anketlerde bağlardaki dikim sıklıkları destek sistemlerine göre değişiklik göstermekle beraber 3x2, 1.5x1.5 ve 3x1.5 en fazla tercih edilen dikim sıklıkları olmuştur (Çizelge 4).

Çizelge 4. Anket yapılan işletmelere ait bağların dikim sıklığı

Dikim sıklığı (m)	Frekans (Adet)	Oran (%)
1x1	12	12
1,5x1,5	14	14
3x1,5	13	13
3x2	14	14
Diğer	47	47

Ankete katılan üreticilerin bağları 1 ile 100 yaş aralığında olup, ankete katılan 17 üreticimiz ise bağlarının yaşını bilmediklerini belirtmişlerdir. Bağların büyük bir kısmı (% 40) 10 yaş ve altında olup, bu sonuç bölgede bağcılığın karlı bir sektör olduğunu göstermektedir (Çizelge 5).

Çizelge 5. Anket yapılan işletmelere ait bağların yaşları

Bağın yaşı (yıl)	Frekans (adet)	Oran (%)
<10	40	40
10-20	15	15
21-30	16	16
31-40	2	2
41- +	10	10

Üreticilerin yetiştiricilik yaptığı üzüm çeşitlerinde ise % 97'sinde Narince yetiştirilmektedir. Üreticilerin çoğu hem üzüm hem salamuralık yaprak üretimi yaptıkları için Narince çeşidini seçtiklerini belirtmişlerdir (Çizelge 6). Daha önce yapılan araştırmalarda da, Tokat orjinli Narince çeşidinin bölgede yoğun olarak yetiştirildiği bildirilmiş olup, bu çeşit bu özelliğini hala koruduğu görülmektedir (Ağaoğlu ve Kara, 1990; Elmalı, 2008; Cangı ve ark., 2005). Bölgede son yıllarda yapılan kapsamlı gözlemlerde, yöresel çeşitlerden Kokulu Çavuş, Boduroğlu, Fenerit, Topbaş ve Bekiroğlu çeşitlerinin, ticari çeşitlerden Alphonse Lavallee, Trakya İlkeren çeşitlerinin yetiştiriciliğinin arttığı görülmüştür.

Çizelge 6. Anket yapılan işletmelere ait bağlarda yetiştirilen

Üzüm çeşidi	Frekans (adet)	Oran (%)
Narince	97	97
Ata Sarısı	1	1
Red Globe	1	1
İtalia	1	1

Ankete katılanların bağ tesisinde % 63'lük oranla aşılı fidan tercih ettiklerini, % 37'lik kısmı yerli fidan tipini tercih ettiğini bildirmiştir. Aşılı fidan kullanan üreticilerin büyük bir kısmı, fidanlarının hangi anaca ait olduğunu bilmediklerini iletmişlerdir (Çizelge 7).

Çizelge 7. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin kullandıkları fidan tipi

Kullanılan fidan tipi	Frekans (adet)	Oran (%)
Yerli fidan	37	37
Aşılı fidan	63	63
Toplam	100	100

Üreticilerin bağlarındaki üretim şeklinin % 96'sı üzüm ve % 94'ü salamuralık yaprak ürettiklerini belirtmişlerdir. Yani hem üzüm hem de yaprak ticari amaçla değerlendirildiği görülmüştür. Üreticilerin ortalama olarak dekardan 300 kg üzüm, 350 kg salamuralık yaprak aldıklarını bildirmişlerdir (Çizelge 8).

Çizelge 8. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin üretim şekilleri*

Üretim şekli	Frekans (adet)	Oran (%)
Üzüm	96	96
Salamuralık yaprak	94	94

* Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı toplam % 100'ü aşmaktadır.

Anket yapılan bağlarda asmaların % 50'sinin goble terbiye sistemine sahip olduğu, % 50'nin çift kollu kordon sistemine sahip olduğu görülmüştür. Kordon sisteme sahip asmaların % 17'si duvar, % 32'si T dayanak sistemine sahip olduğu görülmüş, bir üretici bu konuya cevap vermemiştir (Çizelge 9). Yapılan

gözlemlerde, kordon terbiye şeklinin verilmesi ve dayanak sistemin usulüne göre gerçekleştirilmesi hususunda aksaklıklar olduğu saptanmıştır.

Çizelge 9. İncelenen işletmelerde üreticilerin bağlarındaki terbiye ve destek sistemleri

Terbiye şekli	Dayanak sistemi	Frekans (adet)	Oran (%)
Goble	-	50	50
Kordon	T şekli	32	32
	Duvar	17	17
Toplam	-	99	99

Üreticilerin % 69'unun bağlarında sulama yaptığı, büyük bir kısmının (% 69) salma sulamayı tercih ettiği bildirilmiştir. Bölgede sulama genellikle kış sulaması şeklinde yapılmaktadır (Çizelge 10). Üreticilerin % 65'i yılda bir kez sulama yapmaktadır.

Çizelge 10. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin tercih ettikleri sulama şekli

Sulama şekli	Frekans (adet)	Oran (%)
Salma	48	69
Karık	15	23
Damla	3	4
Diğer	3	4
Toplam	69	100

Üreticilerin % 33'lük kısmı bağda suni gübre kullanırken % 31'lik kısmı ise organik gübre kullanmaktadır. Üreticilerin % 18'i hem organik hem suni gübre kullanmakta, % 18'i ise herhangi bir gübre kullanmamaktadır (Çizelge 11). Organik gübre kullanan üreticilerin % 100'ü ahır gübresi tercih etmektedir. Suni gübrede en yüksek oranı (% 62) DAP (di amonyum fostat) gübresi almaktadır (Çizelge 12).

Çizelge 11. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin gübre tercihleri

Gübre çeşidi	Frekans (adet)	Oran (%)
Suni gübre	33	33
Organik gübre	31	31
Hem suni hem organik gübre	18	18
Tercih etmiyor	18	18
Toplam	100	100

Çizelge 12. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin suni gübre tercihleri

Gübre adı	Frekans (adet)	Oran (%)
DAP	37	62
Üre	11	19
TSP	7	12
Amonyum Nitrat	3	5
MAP	2	2
Toplam	59	100

Üreticilerin % 54'ünün ilkbaharda 2-3 kez toprak işleme yaparken, % 28'i ise sonbaharda sadece 1 kez sürüm yaptığını beyan etmiştir (Çizelge 13). Üreticilerin toprak işlemede en fazla (% 69) çapa, bel kullandığı görülmektedir. Mekanizasyonda pulluk ve kazayağı en çok tercih edilen aletler olmuştur (Çizelge 14).

Üreticilerin tamamı bağlarında yabancı ot sorunu olduğunu bildirmiş olup, %98'inin yabancı otlarla mücadele yaptığını bildirmişlerdir (Çizelge 15). Bölge bağlarında ilkbahar surveylerinde en fazla rastlanan ot türlerinin *Thlapsi arvense* L., *Lamium amplexicaule* L., *Senecio vernalis* Wald. and Kit. ve *Stellaria media* (L.) Vill. olduğu; sonbahar surveylerinde ise *Convolvulus arvensis* L., *Tribulus terrestris* L., *Amaranthus retroflexus* L., *Xanthium spinosum* L., *Heliotropium europaeum* L., *Portulaca oleracea* L. ve *Chenopodium album* L. olduğu saptanmıştır (Topçu, 2011).

Çizelge 13. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin toprak işleme zamanı ve sayısı

Toprak işleme zamanı ve sayısı*	Frekans (adet)	Oran (%)
Yılda 1 ilkbahar	43	43
Yılda 2-3 ilkbahar	54	54
Yılda 1 sonbahar	28	28
Yılda 2-3 sonbahar	0	0

*: Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı toplam % 100'ü aşmaktadır.

Çizelge 14. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin toprak işlemede kullanılan aletler*

Toprak işlemede kullanılan aletler	Frekans (adet)	Oran (%)
Çapa, bel	69	69
Pulluk	33	33
Kazayağı	35	35
Tırmık	4	4
Izgara	2	2

*: Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı toplam % 100'ü aşmaktadır.

Çizelge 15. Üreticilerin bağlarında yabancı ot mücadelesi yapma durumu

Yabancı ot mücadelesi	Frekans (adet)	Oran (%)
Evet	98	98
Hayır	2	2
Toplam	100	100

Korkutal ve ark. (2009) Uzunköprü Yeniköy beldesinde üzüm üreticilerinin toprak işleme ve yabancı otlar mücadelesinde % 100 mekanizasyondan yararlandıkları bildirilmiştir. Yeniköyde bağlarda % 57.5 oranı ile yabancı ot mücadelesinde (*Agropyrum repens*) rastlandığı ileri sürülmüştür.

Bağlarında yabancı ot mücadelesini yaparken, bu konuda % 40'ının ziraat mühendisine danıştığını, % 32'lik kısmının ise kendisinin karar verdiğini belirtmiştir (Çizelge 16).

Çizelge 16. Anket yapılan işletmelerde üreticilerin yabancı ot mücadelesinde danışma durumu*

Zirai mücadelede danışma durumu	Frekans (adet)	Oran (%)
Ziraat mühendisi	40	40
İlaç-gübre bayii	36	36
Komşu-akraba	9	9
Kendisi	32	32

*: Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı toplam % 100'ü aşmaktadır.

Üreticilerin bağlarında sorun oluşturan yabancı otlarla mücadelede yöntem olarak; % 49'luk kısmı hem toprak işleme hem herbisit kullandıklarını belirtmişlerdir. % 40'lık kısmı ise sadece toprak işleme yaptıkları saptanmıştır (Çizelge 17).

Çizelge 17. İncelenen işletmelerde üreticilerin yabancı ot mücadele yöntemleri

Mücadele yöntemi	Frekans (adet)	Oran (%)
Toprak işleme	40	40
Herbisit uygulaması	11	11
Toprak işleme ve herbisit uygulaması	49	49
Toplam	100	100

Bağlarında sorun olan yabancı otlar için herbisit uygulayan üreticilerin herbisiti kullanma dönemlerine baktığımızda % 49'luk kısmı çıkış sonrasında tercih etmektedir. % 16'lık kısım ise yabancı otlar çıkıp çiçek açtıktan sonra herbisit uygulamayı tercih etmektedir (Çizelge 18).

Üreticilerin sıra üzerindeki yabancı otlarla nasıl mücadele ettiklerine baktığımızda büyük bir kısmı (% 92) çapa yapmayı tercih ederken, % 25'lik kısmı herbisit uygulamayı tercih etmektedir (Çizelge 19).

Bağlarında ki yabancı otlarla herbisitle mücadele eden üreticilerin hangi ilaç ve etken maddeyi kullandıklarını sorduğumuzda % 56 gibi bir oranın hangi ilacı kullandığını bilirken % 25'lik kısmının ise hatırlamayıp bu konudaki bilinçsizliğini ortaya koymaktadır (Çizelge 20).

Çizelge 18. İncelenen işletmelerde üreticilerin herbisit uygulama dönemleri

Herbisit uygulama dönemleri	Frekans (adet)	Oran (%)
Çıkış öncesi	7	7
Çıkış sonrası	49	49
Her iki dönemde	20	20
Yabancı otların çiçek açtıkları dönemde	16	16

Çizelge 19. İncelenen işletmelerde üreticilerin sıra üzeri yabancı otlarla mücadele şekli

Sıra üzeri mücadele*	Frekans (adet)	Oran (%)
Çapa yaparak	92	92
Herbisit uygulayarak	25	25

*: Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı toplam % 100'ü aşmaktadır.

Çizelge 20. Ankete katılan üreticilerin bağlarında kullandıkları herbisit türleri

Kullanılan herbisitlerde etken maddeler	Frekans (adet)	Oran (%)
Glyphosate isopropylamine tuzu	27	45
Fluazifop-p-butyl	5	8
Glyphosate ammonium	2	3
Hatırlamıyor	15	25

4. Sonuçlar

Yapılan anket çalışmasında Tokat ilinin bağ yapısı ve üreticilerin bağlarında yabancı otlara karşı yaptığı mücadele biçimi ortaya konmuştur. Tokat'ta eski ve köklü bir bağcılık kültürü bulunmaktadır. Bölgede bağ üreticileri büyük oranda ilkokul mezunu olup, büyük bir kısmı orta yaş üzerindedir. Bölgede ortalama bağ yaşının 10'un altında olmasının nedeni, son yıllardaki oldukça fazla miktarda bağ tesisi ile alakalıdır. Narince çeşidi bölgenin marka değeri olup, üzüm ve yaprak ürününün ticari olarak getirisi yetiştiricilikte yoğun olarak tercih edilmesine neden olmaktadır. Son yıllarda ticari değeri yüksek çeşitlerin, bağlarda yayılmaya başladığı da gözlemlenmektedir. Bağlarda aşılı fidanlar tercih edilmekte olup, goble ve kordon terbiye sistemi en fazla tercih edilen terbiye sistemidir. Üreticilerin büyük bir kısmı bağlarda gübre kullanmakta, kışın salma sulama ve toprak işleme yapmaktadır.

Bölge bağlarında yabancı otların, üretimi olumsuz etkileyen bir unsur olduğu görülmüştür. Yabancı otlarla mücadelede toprak işleme veya toprak işleme+herbisit uygulama yöntemleri tercih edilmektedir. Üreticilerin herbisit etken maddeleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, bu hususta doğru bilgilenecek şekilde teknik destek almadıkları görülmüştür. Bölge üreticilerinin zirai mücadele konusunda yeterli derecede bilgi ve bilince sahip olmadıkları değişik araştırmacılarca da saptanmıştır (Elmalı, 2008; Geboloğlu ve ark., 2011).

Sonuç olarak; bağcılık Tokat ili için önemini koruyan ve sürekli yatırım yapılan bir tarım dalı olmaya devam etmektedir. Bölgede genç bireylerin modern ve bilinçli bağcılık konusunda teşvik edilmeleri sürdürülebilir bir bağcılık için olmazsa olmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmıştır. Bölgede aşılı fidan kullanımının yaygınlaştırılması, üreticilerin terbiye ve destek sistemi konusunda örnek bağlarda uygulamalı eğitimle geliştirilmeleri gerekmektedir. Bağlarda verim ve kaliteyi olumsuz etkileyen yabancı otlarla mücadelede kültürel ve kimyasal mücadelenin kombine şekilde kullanılması ile mümkün olacaktır. Yaprak hasat döneminde herbisit kullanımından kaçınılmalı, doğru zamanda toprak işleme faaliyetleri aksatılmadan yapılmalıdır. Günümüzde salamura yapraklarda yaşanan pestisit kalıntı sorununu çözmek için yaprak toplama döneminde bordo ve güllüci bulamacı ile kükürt uygulamaları tercih edilebilir. Sistemik pestisit kullanımından kaçınılmalıdır.

Teşekkür

Bu çalışma, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir (Proje No: BAP-2010/71).

Kaynaklar

- Ağaoğlu, Y.S., Kara, Z., 1990. Tokat tarımında bağcılığın yen ve üzüm çeşitlerinin yöredeki dağılımı üzerinde bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(1): 293-306.
- Ağaoğlu, Y.S., Yazgan, A., Kara, K., 1988. Tokat yöresinde yaprak salamuracılığına yönelik asma yetiştiriciliği bir araştırma. *Türkiye II. Bağcılık. Sempozyumu*, 31 Mayıs- 3 Haziran 1988, Bursa, s. 315-326.
- Anonim, 2014. Türkiye’de Bağcılık. <http://www.dunyagida.com.tr/haber.php?p?id=2260> (Erişim tarihi: 06.03.2017).
- Anonymous, 1994. Weed management for developing countries. food and agriculture organization, Italy, 384 p.
- Anonim, 2016. Tokat Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları.
- Cangi, R., Kaya, C., Kılıç, D., Yıldız, M., 2005. Tokat yöresinde salamuralık asma yaprak üretimi, hasad ve işlemede karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. 6. *Ulusal Bağcılık. Sempozyumu*, 19-23 Eylül 2005 Tekirdağ, Bildiriler kitabı, Cilt:2, s. 632-640.
- Çelik, H., Ağaoğlu, Y.S., Fidan, Y., Marasalı, Y., Söylemezoğlu, G., 1998. Genel Bağcılık Kitabı. Sunfidan A.Ş. Mesleki Kitaplar.
- Çoban, H., Kara, S., Kısmalı, İ., 2001. Alaşehir ve buldan ilçelerinde mevcut bağ işletmelerinin yapısının belirlenmesi üzerinde bir araştırma. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 38(1): 17-24.
- Elmalı, Ö., 2008. Tokat ili Merkez ilçede bağcılıkla uğraşan işletmelerin üretim ve pazarlama sorunları. Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Geboloğlu, N., Cangi, R., Edizer, Y., Sayılı, M., Yağcı, A., 2011. Tokat ili yaş meyve ve sebze sektörü rekabet analizi. Tokat Merkez Sebze Ürünleri Tarımsal Üreticiler Birliği, Yayın No: 1, Tokat.
- Kıracı, M.A., 2006. Tekirdağ ili Şarköy ilçesi bağcılığının mevcut durumu, üreticilerin sorunlarının çözümüne ilişkin örgütlenme olanaklarının belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Korkutal, İ., Bahar, E., Erkan, H.A., 2009. Edirne ili Uzunköprü ilçesi Yeniköy beldesi bağcılık yapısının incelenmesi. *Trakya University Journal of science*, 10(2): 179-187.
- Oraman, M.N., 1972. Bağcılık Tekniği 1. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 415, Ankara.
- Özer, Z., Kadioğlu, İ., Önen, H., Tursun, N., 2001. Herboloji (Yabancı Ot Bilimi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No: 20, Kitap Serisi No: 10, 3. Baskı, Tokat.
- Semerci, A., Kızıltuğ, T., Çelik, A.D., Kıracı, M.A., 2015. Türkiye bağcılığının genel durumu. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(2):42-51
- Topçu, N., 2011. Tokat ili bağlarında ekolojik koşullara bağlı olarak yabancı otların dağılımı. Yüksek lisans tezi Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Uzun, İ., 2004. Bağcılık El Kitabı. Hasad Yayıncılık.
- Wilmann, 1989. Vergesellschaftung und Strategie-Typen von Pflanzen mitteleuropäischer Rebulturen. *Phytocoenologia*, 18:83-128.